

K NĚKTERÝM PRINCIPŮM OZBROJENÉHO ZÁPASU

Jako v každé lidské činnosti jsou také ve vojenské oblasti hnacím motorem jejího vývoje vědecké poznatky a jejich aplikace do praxe ve formě principů a zásad. Jestliže platilo již dříve, že věda je výrobní silou, platí to tím více v současnosti, vyznačující se prudkým rozvojem nejen vědeckotechnického poznání, ale také změnami v světovém společenství.

Všechny tyto skutečnosti se nás bezprostředně dotýkají tím více, že došlo ke změně místa a úlohy naší republiky a tím také armády.

Z toho vyplývá pro nás všechny řada úkolů, které je třeba bezprostředně řešit. K hlavním z nich nesporně patří také schopnost ubránit vlastní samostatnost, suverenitu a celistvost.

Plnění tohoto úkolu vyžaduje vytvořit k tomu potřebnou teorii.

Některé hlavní principy a požadavky

Realizace vojenskostrategické obrany státu musí respektovat principy a požadavky ozbrojeného zápasu jako celku, aplikovat je na podmínky a možnosti státu formou stanovení hlavních principů jejich vedení. Přitom je třeba mít na paměti, že charakter a tím také způsob vedení války se budou neustále vyvíjet v závislosti na stupni uplatňování vědeckotechnických poznatků do výzbroje a výstroje armád. Výjimkou není a nemůže být žádná armáda, má-li být na odpovídající úrovni schopna plnit úkoly stanovené vojenskou doktrínou.

K hlavním principům a požadavkům vedení bojové činnosti jak útočné, tak obranné patří zejména:

- cílevědomost a rozhodný charakter bojové činnosti,
- centralizované plánování a decentralizované plnění úkolů,
- jednoduchost a jednoznačnost zámyslu a řídicích aktů,
- skrytá příprava, překvapivé zasazení úderů a zahájení bojové činnosti,
- racionální využívání a šetření sil a prostředků,
- soustředění sil a prostředků na hlavních směrech, zasazování úderů proti slabým místům v operační sestavě protivníka,
- vysoká manévruschopnost,
- nepřetržitě působení na protivníka,
- nepřetržitě velení,
- vyrovnanost ozbrojeného systému,
- adekvátnost znepřátelených ozbrojených sil,
- smazávání rozdílu mezi frontou a zápolím,
- jednotu fronty a zápolí,
- protivzdušná a protitanková obrana,
- využití obranných a ochranných vlastností terénu,
- ochrana vojsk,
- nepřetržitě všestranné zabezpečení.

Cílevědomost a rozhodný charakter bojové činnosti

Podstata cílevědomosti je především ve stanovení rozhodných, přitom však reálných cílů vyžadujících koordinované a efektivní využití vlastních sil a prostředků. Cíle je třeba formulovat tak, aby byly pro velitele, štáby a vojska všech stupňů mobilizující, nutily je zdravě riskovat a zároveň vyžadovaly od nich rozvinutí iniciativy až drzosti při jejich plnění.

Hlavní pozornost při stanovování cílů musí být zaměřena na ty síly, prostředky a objekty protivníka, jejichž zničení rozhodným způsobem naruší jeho bojeschopnost, psychiku, působí dezintegračně, dezorientačně a maximálně mu tak znesnadní vedení bojové činnosti. K takovým cílům patří zejména místa velení, prostředky ničení, druhé sledy, zálohy, ale i další strategicky významné objekty.

Vybavování vojsk zbraněmi s přesným navedením na cíl zvyšuje jejich možnosti vést rozhodnou aktivní bojovou činnost jak v útočných, tak obranných operacích. Včasný a dobře připravený manévr silami a prostředky umožňuje rychlé využití palebnými údery vytvořených a existujících slabých či zranitelných míst v sestavě protivníka dříve, než protivník stačí uskutečnit protiopatření.

Centralizované plánování a decentralizované plnění úkolů

Potřeba centralizovaného plánování je dána společným plněním úkolu obrany státu všemi ozbrojenými silami. Při jeho uskutečňování musí mít každý druh ozbrojených sil i vojska, každý organizační stupeň přesně stanovenou místo, úlohu a úkoly, které má plnit. Všechny

úkoly musí být vertikálně i horizontálně navzájem sladěny časově a prostorově tak, aby zajišťovaly efektivní vedení obrany státu podle jednoho zámyslu jak vcelku, tak i na jednotlivých řídicích stupních.

Vertikálním sladěním se rozumí vzájemná souvislost úkolů mezi jednotlivými úrovněmi řízení. Vertikální sladění znamená provázání úkolů, stanovených nadřízeným nejbližší podřízeným organizačním stupněm tak, aby výsledkem jejich relativně samostatné bojové činnosti bylo efektivní splnění společného zámyslu a úkolů nadřízeného stupně. **Horizontální sladění** je zabezpečení všeobecného zámyslu a úkolů všemi odbornostmi daného organizačního stupně.

Podmínkou centralizovaného plánování je včasné získání pravdivých informací, jejich reálné vyhodnocení vyúsťující do odpovídajících řídicích aktů. Při současném množství informací a potřebě jejich rychlého zpracování lze toho dosáhnout jen s využitím informační a výpočetní techniky. Předpokladem k tomu však je zpracování racionálního projektu komplexního systému řízení armády.

Decentralizované plnění úkolů spočívá v tom, že každý organizační stupeň podle svých možností a konkrétních podmínek volí k tomu nejvhodnější způsoby. Závažnou přítom je povinnost respektovat zámysl stanovený nadřízeným a přihlížet k úkolům, situaci a jejímu vývoji u sousedů.

Jednoduchost a jednoznačnost zámyslu a řídicích aktů

Určující význam pro pochopení a tím splnění stanoveného úkolu má zámysl. Musí obsahovat cíl a základní kroky, které jsou nutné k jeho efektivnímu dosažení.

Jednoduchost formulování zámyslu zrychlí práci velitelů a štábů tím, že odstraní plánování podrobností, které v důsledku vývoje situace v průběhu bojové činnosti byly často neuskutečnitelné, a proto zbytečné. Velitelé a štáby tím získají čas pro hlubší analýzu podmínek, za nichž je úkol skutečně plněn a vyvození kvalitnějších závěrů. Zaměřením zámyslu na rozhodující problémy jeho plnění jej nejen zjednoduší, ale také zpřehlední. Zámysl se tak stane jednoznačnějším.

Při formulaci zámyslu je třeba vycházet ze skutečnosti, že vzhledem k mobilitě vojsk bude docházet často k velkým změnám v situaci. To bude vyžadovat konkretizaci úkolu častěji než dosud. Kromě toho je žádoucí ponechat volnost pro rozvoj iniciativy velitelů a štábů jednotlivých stupňů. Výsledkem této iniciativy by měla být větší variantnost plnění úkolů na základě lepšího využití účinků palebných úderů a mobility vojsk v souladu s konkrétními možnostmi a situací.

Při formulování zámyslu jen na základě cíle a základních kroků jeho realizace lze zjednodušit řídicí akty, snížit jejich počet, jež při podrobném zámyslu a na základě stanovených úkolů značně narůstají oběma směry: nadřízený - podřízený a obráceně (hlášení, požadavky, počet nařízení apod.)

Současně je žádoucí vybavit jednotlivé řídicí stupně informační a výpočetní technikou. Tím u velitelů a štábů vytvořit podmínky pro přijetí i zpracování reálných, včasných rozhodnutí, předcházet tak protivníkovi v jeho rozhodnutích a prováděných protipatřích.

Skrýta příprava, překvapivé zasazení úderů a zahájení bojové činnosti

I když tento princip existoval již dříve, nabývá v současné době kvalitativně nového významu. Souvisí to s rostoucí údernou silou nových zbraňových systémů a vysokou mobilitou vojsk.

Ve srovnání s původními silami a prostředky, které bylo třeba dříve soustředit k plnění určitého úkolu, lze v současnosti stejné úkoly plnit relativně malými silami letectva a raket s přesnými naváděcími systémy.

Jejich dosah, jemuž nemusí předcházet téměř žádný manévr, rychlost přípravy k plnění bojového úkolu a možnost v podstatě libovolného soustředění jejich účinků v potřebném prostoru a čase vytvářejí optimální podmínky pro překvapení všeho druhu. Největšího účinku překvapení lze všeobecně dosáhnout vždy napoprvé, kdy protivník není dostatečně nebo vůbec připraven. Je proto žádoucí zahájit první úder maximem sil a prostředků s nejúčinnějšími prostředky na nejdůležitější cíle protivníka. Tím způsobí protivníkovi maximální ztráty, rozbít jeho sestavu a zmařit nebo alespoň narušit jeho zámysl. Cílem musí být donutit jej reagovat na vzniklou situaci bez dostatku informací, jejich potřebné analýzy, a proto nepřiměřeně a opožděně. Iniciativa tak jednoznačně přechází na stranu toho, kdo překvapil. Jeho případně nepříznivý poměr v bojovém potenciálu tak může být změněn ve výhodný.

V závislosti na době trvání úderu mohou pozemní síly toho, kdo překvapil, sjednat dotyk a z chodu využít tyto údery.

Kromě překvapivého vedení ničivých úderů lze překvapení také dosáhnout především použitím nové, účinnější bojové techniky a dosud nepoužívanými způsoby vedení bojové činnosti.

Racionální využívání a šetření sil a prostředků

Podmínkou racionálního využívání a šetření sil a prostředků jsou:

- ☐ reálný, situaci a vlastním možnostem odpovídající zámysl,
- ☐ dokonale organizovaný průzkum a jeho věrohodnost,
- ☐ bezprostřední možnost využití výsledků průzkumu k soustředěným úderům na protivníka dříve, než stačí vést údery sám,
- ☐ maření průzkumu protivníka,
- ☐ organizované, nepřetržité a důsledné velení vlastním vojskům a současně maření velení silám protivníka,
- ☐ ničení protivníka dříve než naváže dotyk.

Při vedení úderů je třeba se zaměřit na ty síly a prostředky protivníka, které jsou pro vedení bojové činnosti a její efektivnost nejdůležitější. Patří k nim především úderné systémy, místa velení, hlavní síly a prostředky ještě před sjednáním dotyku.

Dosah, vysoká přesnost soudobých zbraní a účinky speciální munice umožňují působit proti vybraným cílům protivníka do celé hloubky jeho sestavy současně. Přitom podle charakteru cíle lze jej ničit buď plošným nebo bodovým úderem na tu jeho část, jejíž zničení cílový objekt vyřadí. Bodové ničení cíle šetří síly a prostředky, které lze využít k úderům na jiné objekty.

Při zničení dostatečného počtu vhodně zvolených cílů v celé hloubce sestavy protivníka může, jak ukázala válka v oblasti Perského zálivu, dojít prakticky až k totální neakceschopnosti a tím nebojeschopnosti protivníka s případným rychle následujícím ukončením ozbrojeného zápasu. Je pochopitelné, že takový výsledek lze očekávat jen v případě odpovídajícího výchozího poměru sil obou protivníků nebo jako důsledek překvapivých a efektivních úderů, jako tomu bylo v oblasti Perského zálivu.

Zničení zvolených cílů v podstatě šetří síly a prostředky. Jedině tak lze totiž dosáhnout, že tyto cíle již do bojové činnosti nezasáhnou, což v případě jejich umlčení neplatí. Takové cíle dříve, či později do bojové činnosti zasáhnou znovu. Působí pak protistojícími silám další ztráty. Navíc musí být jimi opakovaně vyhledávány, umlčovány nebo ničeny.

Soustředění sil a prostředků na hlavních směrech

Podstatou tohoto principu je dosáhnout v souladu se zámyslem co nejdříve a s nejmenšími ztrátami stanoveného cíle. Soudobé možnosti armád mění zásadním způsobem možnosti jeho naplňování. Hlavní důraz není již položen na předcházející fyzické soustředění sil

a prostředků v určitém prostoru, ale především na koncentraci palebných účinků na stanovené hlavní síly protivníka a způsobení jim ztrát. Vzhledem k možnostem soudobých zbraní a munice, jejichž účinky se blíží jaderným, lze jejich použitím vytvořit v sestavách protivníka plánovitě slabé místo.

Účinků palebných úderů pak využívají hlavní síly k dokončení zničení protivníka a plnění stanovených úkolů. Efektivní vedení palebných úderů mění hodnotu sil protivníka v prostoru jejich realizace. Umožňuje dosáhnout časovou a prostorovou převahu sil. Proto je třeba nevytvářet nadměrným zhuštěním sil a prostředků vhodné cíle pro úderý proti-působících sil.

Potřebné soustředění musí být jen v nezbytné míře a hodnotě, z rozptýlených sestav a jen na dobu, která je pro splnění daného úkolu nutná. Po splnění úkolu, který byl důvodem k soustředění sil a prostředků, se síly a prostředky musí opět co nejrychleji rozptýlit.

Vysoká manévrovost

Význam tohoto principu je jedním z dlouhodobě platných. V současné době dochází ke změně jeho kvality. K dosavadním změnám manévru silami, prostředky a palbou přistupuje další druh manévru, a to manévr dráhami letu střel. Dokonalé sladění všech druhů manévru klade zvýšené nároky na jejich plánování a sladění tak, aby bylo dosaženo maximálního efektu.

Zvláště pozornost přitom musí být věnována využití účinků palebných úderů vojsky s cílem nejen zabránit protivníkovi v provedení opatření k jejich eliminování, ale naopak proměnit je definitivně ve sledovaný úspěch.

V souvislosti s možností působit palebnými úderý do hloubky sestavy protivníka vzrůstá význam vzdušných výsadků a diverzních skupin. Jejich vlastnost proniknout, bez ohledu na pozemní situaci a terén, rychle do prostoru palebných úderů jim dovoluje nejen plně využít úderů, ale jejich účinky završit úplnou porážkou daného uskupení protivníka.

Nepřetržitě působení na protivníka

Jeho podstatou je možnost působit na protivníka nepřetržitě jak prostorově, tak i časově. Lze toho dosáhnout:

- vedením úderů do celé hloubky operační sestavy protivníka,
- působením na vybrané důležité cíle v hloubce jeho teritoria,
- vedením bojové činnosti za každého počasí, ve dne i v noci.

Možnost působit na protivníka do celé hloubky jeho teritoria znamená kvalitativní změnu v zásadách vedení bojové činnosti. Především působením ztrát silám a prostředkům protivníka již při jejich přibližování a sjednání dotyku se snižuje jeho bojový potenciál, chrání se tak vlastní vojska. V některých případech a na některých směrech se může v závislosti na jeho ztrátách v průběhu přibližování zmařit jeho zámysl. V každém případě je protivník nucen k dřívějšímu zasazování druhých sledů, popř. záloh, v souvislosti s tím změnit v podstatě míře také svůj zámysl.

Působením na vybrané cíle v hloubce teritoria protivníka lze v závislosti na jejich výběru dosáhnout výsledků, které mohou podstatným způsobem snížit nejen jeho bojový potenciál, ale současně působit také na morálně politický stav jeho obyvatelstva. Bezprostřední ničivé účinky války na obyvatelstvo mohou přispět k růstu jeho odporu k válce a nespokojenosti s jejím vedením. Výsledkem může být silicí tlak obyvatelstva na vedení státu k ukončení války.

Vedení bojové činnosti za každého počasí, ve dne i v noci jednak umožňuje překvapit protivníka získat iniciativu, ale i vyvíjet na něho soustavný tlak. To mu přinejmenším

znesnadňuje uskutečnění protiopatření a vlastním vojskům pomáhá získanou iniciativu udržet. Podmínkou nepřetržitého vedení bojové činnosti za každého počasí, ve dne i v noci je vybavení vojsk odpovídajícími přístroji pro vidění za zhoršených podmínek.

Vyrovnanost ozbrojeného systému

Jako každý systém má také ozbrojený systém své podsystémy, a to: ničení, manévr, zabezpečení a velení. Všechny jsou na sobě závislé, vzájemně se doplňují, podmiňují a podporují. Pro optimální fungování ozbrojeného systému je základní kvantitativní a především však kvalitativní vyváženost všech jeho podsystémů.

Hodnota ozbrojeného systému jako celku se řídí pravidlem nejslabšího článku. Narušení, či snížení hodnoty jednoho z podsystémů pod určitou mez může vést až ke zhroucení systému jako celku. Kromě této krajnosti je ovšem třeba vidět, že rozvoj jednoho z podsystémů, má-li se projevit, uplatnit, musí být následován odpovídajícím rozvojem také ostatních podsystémů. Teprve ty mohou zajistit jeho plnohodnotný rozvoj ozbrojeného systému jako celku a přinést kvalitativní zvrat v jeho fungování. Předblhání jednoho podsystému před ostatními je hnacím motorem pro změnu ozbrojeného systému vcelku. Kumulací změn ne v jednom, ale ve všech podsystémech může teprve dojít ke kvalitativnímu povýšení ozbrojeného systému na novou úroveň.

Z hlediska koordinace jednotlivých podsystémů má rozhodující úlohu podsystém velení. Jeho úkolem je na základě soustavného studia vědeckotechnickým poznatkům včas rozpoznávat možnosti jejich uplatnění v životě společnosti a tedy také v armádě. V intencích možnosti státu, zejména ekonomických připravovat podmínky pro cílevědomou, vyváženou a tím také efektivní aplikaci vědeckotechnických poznatků do ozbrojených sil a společnosti v zájmu zvýšení obranyschopnosti státu.

Nepřetržité velení

Podsystém velení je rozhodující částí ozbrojeného systému. Na jeho kvalitě závisí efektivnost použití ozbrojených sil jak v celku, tak jeho jednotlivých řídicích stupňů. Má-li velení splnit to, co se od něho očekává, musí být především nepřetržitá.

Podmínkou nepřetržitosti velení je průběžná znalost konkrétní situace veliteli a štáby, tím také možnost na ně odpovídajícím způsobem včas reagovat. Tím donutit protivníka k tomu, aby byl soustavně nucen rozhodovat se pod tlakem času a opožděně.

Velitelé a štáby musí proto dostávat pravdivé, maximálně komplexní informace s potřebným předstihem, nutným nejen na jejich kvalitní zpracování, ale také včasné vydání a doručení z nich vyplývajících řídicích aktů. Jen tak lze v trvale vedeném boji o iniciativu zvítězit nad protivníkem.

Podmínkou nepřetržitosti velení je spojení. Jeho úkolem je zabezpečit plynulý přísun k rozhodování potřebných informací všemi směry jak velitelskými - mezi nadřízeným a podřízeným, tak součinnostními - mezi spolupracujícími silami a prostředky.

Vzhledem k tomu, že systém velení je trvalým objektem pozornosti prostředků průzkumu, REB i ničení protivníka, je třeba místa velení i spojení proti jejich působení chránit. Spojení, hlavně na rozhodujících směrech, musí být vícenásobně zabezpečeno. Jen tak lze zajistit jeho trvalé fungování jako podmínku nepřetržitosti velení.

Adekvátnost proti sobě stojících ozbrojených sil

Bojové možnosti ozbrojených sil jsou určeny jejich bojovým potenciálem. Tvoří jej početní stavy vojsk, množství a technická úroveň výzbroje i ostatní techniky, již jsou armády vyzbrojeny, dále zejména ekonomickými a demografickými možnostmi, morálně volními schopnostmi obyvatelstva, jeho politikou, technickou a kulturní úrovní. Součástí bojového

potenciálu je také zvládnutí bojové a ostatní techniky jako takové, schopnost využít ji k cílevědomému plnění úkolů ozbrojeného zápasu na základě zpracované teorie jeho vedení. Kvalita i zvládnutí teorie je určující a limitující pro kvalitu ozbrojeného zápasu. Teorie totiž kvalitu jednotlivých prostředků využívá nejen tím, že ji sumarizuje, ale vzájemně provazuje, a tak zhodnocuje. Jejím výsledkem je pak synergetický efekt, promítající se do formulování zásad vedení bojové činnosti a ozbrojeného zápasu jako celku. Formalizovaným vyjádřením zásad jsou předpisy.

Jako v každém zápase rozhoduje o vítězství, či prohře ten, kdo je lépe vybaven a připraven. To, jak ukazuje historie, platí v plném rozsahu také v ozbrojeném zápase. Jeho úspěšné vedení je podmíněno alespoň přibližnou vyvážeností obou protivníků v kvalitě bojové techniky - oba mají stejné možnosti. Schopnost lépe, cílevědomě a sladěně je využít jsou tou silou, která mění možnost ve skutečnost. Úspěchu s kvalitativně horší bojovou technikou, jak opět ukazuje historie, lze dosáhnout jen za zvlášť příznivých podmínek a vždy jen dočasně. Naproti tomu mít prostředky, neumět nebo nechťt je využít, znamená odsoudit se sám k porážce.

Smazávání rozdílu mezi frontou a zápolím

Možnost soudobých prostředků ničení zasáhnout účinně kterékoli místo na území vzájemně znepřátelených stran odstraňuje rozdíl mezi frontou a zápolím. Vysoká mobilita vojsk, včetně možnosti použít vzdušných výsadků a diverzních skupin tento závěr jen podtrhuje. Vedení války přestává být jevem, který se obyvatelstva válčících států dotýká zprostředkovaně. Od jejího zahájení se stávají s různou intenzitou jejími přímými účastníky.

Tato skutečnost ještě více vystupuje v souvislosti a odsouhlaseními limity bojové techniky, sníženými počty armád a jejich předpokládanou poloprofessionalizací. To všechno vede k tomu, že obyvatelstvo, jeho určená, a také připravená část, se bude muset na válce od jejího vzniku aktivně podílet jako hodnotná součást ozbrojených sil.

Jednota fronty a zápolí

Možnost potenciálního agresora působit od začátku napadení státu současně na libovolnou část jejího území má obecně platnou specifikou, kterou je třeba si včas uvědomit a vyvodit z ní odpovídající závěry.

Specifika spočívá v tom, že cílů agrese lze dosáhnout rychleji, případně efektivněji než postupným čelním útokem - probíjením se obranou - pozemních vojsk. Vhodnými prostředky k tomu jsou především letecké, raketové údery a je využívající vzdušné výsadky i diverzní skupiny. Mohou to však také být speciálně vytvořené úderné skupiny pronikající do hloubky území státu existujícími, či palbou dělostřelectva a údery letectva ve frontě vytvořenými mezerami. Vcelku příhodné podmínky k tomu vytváří skutečnost, že šířka republiky (sever - jih) se převážně pohybuje od 150 do 180 km.

To spolu se skutečností, že hloubka sestav operačních stupňů dosahuje kolem 120 km, případně více vcelku jednoznačně dokumentuje bezprostřední souvislost mezi vedením obranné operace na teritoriu vojenského velitelství a organizováním v něm případně jakéhosi relativně samostatného teritoriálního prostoru. Stejně jako při organizování vojensko-strategické obrany státu jeví se také v případě vojenského velitelství účelné organizovat na jeho území obrannou operaci podle jednoho zámyslu a z jednoho místa. V praxi to znamená obrannou operaci na celém území vojenského velitelství řídit tímto velitelstvím v rámci vojenskostrategické obrany státu. Je to vhodné také proto, že velitel a štáb vojenského velitelství již v míru obranu svého teritoria připravují, plánují, organizují a všestranně zabezpečují. Tím také dokonale znají všechna potřebná opatření. Navíc tvoří sebraný kolektiv, což při vytváření nových dvou kolektivů (zvlášť pro polní vojska a vojska územní obrany) říci nelze.

V případě, že se vytvářejí dva řídicí celky na území jednoho teritoria, lze předpokládat, že bude docházet k prolínání se jejich řízení, včetně územního přesahování. Je proto žádoucí věnovat této problematice žádoucí pozornost, důkladně zvážit všechna pro a proti.

Protivzdušná a protitanková obrana

Letectvo, tanky a obrněná vozidla jsou již v soudobých a tím spíše perspektivních podmínkách neodmyslitelnou součástí veškeré bojové činnosti. V praxi to znamená, že každá část ozbrojených sil musí být trvale schopna a připravena se těmto prostředkům bránit a ubránit, nemá-li ztratit svou bojeschopnost, či dokonce být zničena.

Při počtu celků, které je třeba proti letectvu protivníka bránit, při jejich rozmístění a působení při plnění úkolů bojové činnosti v prostoru je nemyslitelné zabezpečovat je vyčleněním sil vojskové PVO. Ukazuje se nutnost přehodnotit současný způsob vojskové PVO.

Jeví se účelné vybavit přímo vojska takovými prostředky PVO, aby každá jejich část byla schopna se sama bránit. Výchozím přitom musí být způsob plnění úkolů letectvem. Podle dosavadních poznatků s výjimkou odpalování raket z vícekilometrové vzdálenosti před clem působí letectvo proti pozemním cílům z výšek od 30 do 150 m, případně z výskoku těsně před clem do výšky 1500 až 2000 m. To znamená, že je třeba vojska vybavit prostředky pro boj s takto působícím letectvem.

Obdobná situace je také v oblasti protitankové obrany. Rovněž zde je třeba se zaměřit na účinnou obranyschopnost všech sil proti tankům a obrněným vozidlům protivníka. Především je žádoucí vybavit vojska efektivnějšími protitankovými prostředky, zejména ručními, s větším a účinnějším dostřelem.

Využití obranných a ochranných vlastností terénu

I když soudobou a tím méně perspektivní obranu nelze chápat jako statickou, přece jen využití obranných a ochranných vlastností terénu bránícími se vojsky neztrácí svůj význam. Zejména v podmínkách středoevropského válčistě může terén přispět svými vlastnostmi k zlepšení poměrů bojových potenciálů ve prospěch obránce.

Zvláštní pozornost při využívání terénu k obraně je třeba věnovat sídlištím. Je to dáno zejména:

- jejich vzájemnými vzdálenostmi, které se pohybují v rozmezí od 3 do 5 km,
- skutečností, že všechny přehrazují komunikace, které jsou při vysoké mobilitě vojsk jimi hojně využívány,
- jejich obrannými a ochrannými vlastnostmi, které lze ve většině případů s relativně malým úsilím připravit a využít ke kvalitní obraně.

Ochrana vojsk

V podmínkách použití soudobých zbraní má ochrana vojsk prvořadý význam. Je to dáno dosahem, rychlostí, přesností, účinky soudobých zbraní v cíli a selektivností jejich použití v těsné návaznosti na výsledky průzkumu. Propojení prostředků ničení s průzkumnými prostředky umožňuje prakticky okamžitě působit proti zjištěným cílům.

Proto je třeba přehodnotit kritéria rozptýlení prvků operační sestavy vojsk a bojové sestavy jednotek s cílem zmenšit pravděpodobnost jejich zjištění, případně zahlit protivníka množstvím drobných cílů. Tím také zvýšit stupeň ochrany proti úderným systémům zbraní s přesným navedením při uchování možnosti plnit kvalitně stanovené úkoly.

Všestranné zabezpečení

Všestranné zabezpečení je prvkem, který se nepřímo podílí na plnění úkolu. Pro činnost vojsk je však nezbytné. Umožňuje jim činnost. S technickou úrovní bojové techniky a dalších prostředků, jimiž jsou armády vybaveny, roste jeho význam, a také počty sil, které vojska plní úkoly bojové činnosti zabezpečují.

Skutečnost, že bojová činnost vojsk se povede jen na vlastním území (u prostředků ničení z vlastního území), umožňuje vybudovat již v míru integrovaný systém zejména týlového, zdravotnického, dopravního, technického, ale také ženiijního, spojovacího a chemického zabezpečení. Musí jít o vybudování cílevědomě organizovaného a centrálně řízeného komplexního zabezpečení veškerého života na území státu s prioritou ve prospěch plnění bojových úkolů. Jen tak lze dosáhnout toho, aby zabezpečení bylo efektivní jak personálně, tak ekonomicky. Zabrání se tak zbytečnému dublování a nákladům. Do organizačních celků zařadit jen ty nezbytné síly speciálního zabezpečení, které nemůže být poskytnuto komplexním zabezpečovacím systémem.

Charakter hlavních principů vedení ozbrojeného zápasu ukazuje, že žádný z nich nepůsobí samostatně, navzájem se prolínají, doplňují, někdy i popírají. Je věcí velitelů a štábů, aby v závislosti na konkrétní situaci pochopili váhu každého z nich a dokázali toho využít.

To povede k efektivnímu splnění stanoveného úkolu, k udržení i zajištění samostatnosti a suverenity státu.

Podstata jednotlivých zákonů, zákonitostí a principů ozbrojeného zápasu se v různé formě i míře promítne do jednotlivých období obrany státu či způsobu jejich naplňování.

Jediné zjišťováním obecně platných zákonů ozbrojeného zápasu, jejich aplikací formou principů a zásad na soudobé podmínky budeme schopni splnit úkol obrany našeho státu. I když vypracování teorie je především náplní činnosti k tomu určených institucí, musí to být úkolem celého velitelského sboru armády. Je tomu tak tím spíše, že potřebná teorie se teprve rozpracovává. Je třeba si uvědomit, že bez teorie nemůže být ani věda a ani efektivní praxe. Pro naši armádu je orientace na vypracování teorie efektivní obrany státu zvlášť aktuální. Vzhledem k naší ekonomické situaci to totiž je, a po určité dobu zůstane jeden, ne-li jediný, z hlavních způsobů zvýšení naší obranné schopnosti. O významu vědy pro praxi nejlépe svědčí výrok Leonarda da Vinci: "Ti, kteří se zabývají prací bez vědění, jsou jako námořníci, stoupající na lod' bez kormidla a bez kompasu, kteří nikdy nevědí s jistotou, kam plují."